

16.3.2017

Sivistysvaliokunta
SiV@eduskunta.fi

Asia: VNS 2/2017 vp Valtioneuvoston selonteko ruokapolitiikasta Ruoka2030 Suomi-ruokaa meille ja maailmalle

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ:n lausunto koskien Valtioneuvoston selontekoa ruokapolitiikasta

OAJ kiittää kutsusta tulla kuulluksi koskien ruokapolitiikan selontekoa.

OAJ näkee osaamisen, tutkimuksen, koulutuksen sekä ruokakasvatuksen merkityksen osana ruokajärjestelmää oleellisen tärkeänä ja keskittyy tässä lausunnossa näihin osa-alueisiin. Ruoka2030 -selonteko korostaa näiden osa-alueiden merkitystä ruokajärjestelmässä ja OAJ pitää selontekoa tältä osin onnistuneena.

OAJ haluaa lausunnossaan kiinnittää huomiota seuraaviin asioihin:

Tutkimus, osaaminen ja koulutus turvaavat ruokajärjestelmän laadun (luku 4)

Ruokaselonteon mukaan Suomen ruokajärjestelmän vahvuus on ollut korkea osaaminen ja korkeatasoinen tutkimus, mikä on mahdollistanut pitkälle jalostettujen ja korkean lisäarvon tuotteiden tuottamisen. OAJ yhtyy arvioon ja selonteon esittämään huoleen osaamisen heikkenemisestä koulutukseen kohdistuvien leikkausten myötä.

Jo varhaiskasvatuksesta ja perusopetuksesta alkava ruokaan liittyvä opetus ja ruokakasvatus ovat perusta ruokatajulle ja terveyttä, hyvinvointia sekä kestävää tulevaisuutta rakentavalle ruokakulttuurille. Laadukkaalla kotitalousopetuksella on tässä tehtävässä merkittävä rooli. OAJ haluaa tuoda esiin huolensa kotitalousopetuksen käytännönläheisyyden ja taitoaineluonteen heikkenemisestä sen seurauksena, että yhä useammassa koulussa tingitään kotitalousopetukselle määritellyistä ryhmäkokosuosituksista leikkausten seurauksena.

Innovatiivinen ja menestyvä ruokajärjestelmä edellyttää, että siihen liittyvillä aloilla on osaavaa työvoimaa aina tuotannosta tutkimukseen asti. Tämän selontekokin tuo esille. OAJ on erittäin huolissaan siitä, miten ammatilliseen koulutukseen kohdenneet leikkaukset vaikuttavat mm. maatalous-, elintarvike- ja luonnonvara-alojen työntekijöiden osaamiseen tulevaisuudessa. Erityisesti lähiopetuksen väheneminen ja työpaikoilla tapahtuvan oppimisen ylikorostaminen vaarantavat korkean lisäarvon tuotteiden edellyttämän laaja-alaisen (esim. ammattiosaaminen, liiketoimintaosaaminen, riskienhallinta, kielitaito jne.) ja teoreettisenkin osaamisen.

16.3.2017

OAJ kannattaa selonteon vaatimusta varmistaa tutkimus- ja kehittämistoiminnan sekä alaan liittyvän korkeakoulutuksen riittävä julkinen ja yksityinen rahoitus ja rahoittajien välinen koordinaatio.

Vain opettaja voi vastata opetussuunnitelmien mukaisesta ruokakasvatuksesta (luku 5)

Ruokakasvatus on oleellinen osa varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen kasvatustehtävää. Maksuton ruokailu on paitsi keskeinen lasten ja nuorten oppimista tukeva sosiaalinen etu, myös oleellinen osa em. kasvatustehtävää.

OAJ pitää selkeänä parannuksena sitä, että ruokailu on nykyisin kirjattu myös esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmissa sekä varhaiskasvatussuunnitelmissa osaksi tavoitteellista ruokakasvatusta. Samoissa suunnitelmissa on myös lukuisia opetuksellisia ruokaan liittyviä tavoitteita ja sisältöjä, joiden käsittelyssä kouluruokailu voidaan nähdä oppimisympäristönä.

Koska kouluruokailu on osa opetussuunnitelmien mukaista kasvatustehtävää, voi siitä koulussa vastata vain opettaja. Myös OAJ pitää tärkeänä yhteistyötä koko koulun henkilöstön kesken, mutta korostaa ettei vastuuta kasvatustehtävästä voi koulussa siirtää muille kuin opettajille. Sama koskee myös varhaiskasvatussuunnitelman mukaista ruokakasvatusta varhaiskasvatuksessa.

Jotta kouluruokailun ohjaus on oikeasti oppilaslähtöistä ja ohjauksen kasvatukselliset tavoitteet toteutuvat, on opettajien ruokailu ohjaamansa ryhmän kanssa mahdollistettava. OAJ haluaa tuoda esiin, ettei tämä ole mahdollista, mikäli opetuksen järjestäjä säästökeinona rajoittaa opettajien valvontaruokailuun liittyvän ravintoedun käyttämistä. Oppilaslähtöinen ruokakasvatus edellyttää, että jokaisen ryhmän kanssa ruokailee ohjaava opettaja. Toteutustavat, joissa koko ruokalassa on vain yksi tai muutama valvova opettaja, eivät mahdollista ruokakasvatuksen tavoitteiden toteutumista. Saman on tuonut selkeästi esille myös Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositus.

OPETUSALAN AMMATTIJÄRJESTÖ OAJ

Helja Misukka
koulutusjohtaja

Jaakko Salo
erityisasiantuntija